

dels ock om snar utredning och därav föranledda förslag till utvecklingsstimulans vid beskattning av företagsamhet, lokaliserad till sysselsättningsvaga områden.

Stockholm den 24 november 1964

Harald Larsson

i Hedenäset

John Eriksson

i Bäckmora

Jan-Ivan Nilsson

Nr 1085

Av herr Nilsson i Östersund m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 185, angående riktlinjer för en aktiv lokaliseringspolitik m. m.

(Lika lydande med motion nr 888 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 185 angående riktlinjer för en aktiv lokaliseringspolitik föreslås att ett lokaliseringsstöd av 800 milj. kronor skall utgå i form av bidrag och lån till företagare som under den närmaste femårsperioden etablerar sig inom det norra stödområdet. De motiveringar och riktlinjer som anges i propositionen avspeglar, enligt vår uppfattning, på ett realistiskt sätt förhållandena inom stödområdet, varför de samlade lokaliseringsinsatser som föreslås bör kunna bli av avgörande betydelse för den framtida industriella utvecklingen inom denna region.

I propositionen behandlas på s. 205—207 i departementschefens uttalande även den särskilda utredning rörande befolkningsutveckling och näringsliv i Jämtlands län (SOU 1963: 45) som Kungl. Maj:t den 18 december 1959 uppdrog åt länsstyrelsen i Jämtlands län att i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen verkställa. Utredningen, som blev klar år 1963, har i vissa delutredningar och i sitt huvudbetänkande gjort omfattande analyser av de speciella förhållanden som i näringspolitiskt hänseende råder i detta län. Utredningen har även framlagt en rad konkreta åtgärdsförslag i syfte att komma till rätta med de problem, som genom strukturförändringarna uppstått bl. a. i detta län.

Nämnda länsutredning pekar i sin sammanfattning på att Jämtlands län i vissa avseenden skiljer sig från andra län i riket. Länet har exempelvis den största andelen förvärsarbetande sysselsatta i jord- och skogsbruk (31,3 %) av alla län. Å andra sidan är andelen sysselsatta inom gruppen

industri och hantverk (14,5 %) den lägsta i hela riket. Kapitalbristen torde vara mer utpräglad här än i andra delar av landet, och skillnaden mellan riks- och länsgenomsnittet i fråga om medelinkomst, medelförmögenhet samt antalet skattekonor tenderar att öka. Länet är ett utpräglat avfolkningslän med anmärkningsvärt stor avflyttning av yngre arbetskraft, varför en fortgående förskjutning av åldersstrukturen mot allt högre åldrar är tydligt märkbar.

Denna beskrivning av länet bör dock kompletteras med en hel del förefintliga positiva faktorer, som gör bilden mer nyanserad. Länet har ett centralt läge med goda kommunikationer i olika riktningar. Länet har överskott på arbetskraft — den kanske betydelsefullaste lokaliseringfaktorn. Stora råvarutillgångar finns, främst i form av skog och vattenkraft. Turistnäringen är väl utvecklad och skolväsendet utbygges i rask takt. Tillsättandet av befattningshavare inom utbildnings- och vårdområdena har här icke vållat tillnärmelsevis samma problem som på många andra håll.

Vi är förvissade om att det lokaliseringstöd, som inrikesministern nu föreslår för det norra stödområdet, kommer att skapa helt nya och bättre förutsättningar för en positiv utveckling av näringslivet inom denna region, inbegripet Jämtlands län. Många av länsutredningens propåer blir också tillgodosedda i förslaget. Regeringen och arbetsmarknadsstyrelsen har vidare under det gångna året medverkat vid företagslokaliseringar till länet, vilka kommer att skapa många nya arbetstillfällen för befolkningen. Vi vill dock fortsättningsvis peka på några detaljförslag, som aktualiserats av länsutredningen och som kan sägas vara speciella för länet och dess utvecklingsmöjligheter.

De inventeringar av länets skogstillgångar, som länsutredningen låtit utföra, visar på ett betydande överskott av lövved och klenvirke. Ett visst tillvaratagande och förädling av dessa virkessortiment har påbörjats inom Storsjö-området. Möjligheter bör dock finnas även i andra delar av länet, exempelvis i Härjedalen, att tillvarata och förädla klenvirkes- och lövvedsöverskottet. Både ur skogsvårds- och sysselsättningsynpunkt vore det av största värde om så kunde ske. Detta förutsätter dock statligt bistånd vid kapitalanskaffningen. Det vore värdefullt om en närmare undersökning av marknadsförhållanden, virkestillgångar och avsättningsmöjligheter kunde komma till stånd för att med dessa råvarutillgångar som bas skapa nya sysselsättningsmöjligheter för dem som kommer att utrationaliseras från skogs- och jordbruket.

Länsutredningen föreslår att ytterligare resurser bör ställas till förfogande för Sveriges geologiska undersökning, såväl för fortsatt malmetning i Frostviken som i de västra delarna av länet. Länet har riklig tillgång på kalksten och skiffer, och medel bör också beviljas för en berggrundskartering inom länet med sikte på ett industriellt utnyttjande av dessa tillgångar.

Länets företagarförening har gjort betydande insatser för att stärka nä-

ringslivet. Småföretagsamheten kommer sannolikt även i fortsättningen att spela en betydande roll vid sidan av andra näringar. Ytterligare förstärkningar behövs dock av företagarföreningens resurser, så att denna ges möjlighet att bygga ut sin rådgivnings- och låneverksamhet i framtiden.

Länet har ett trafikflygfält med två dagliga förbindelser med Stockholm. Länsutredningen har förordat behovet av ytterligare trafikflygfält, exempelvis i Härjedalen samt i norra och västra Jämtland, med anknötning till trafikflyget på Östersund/Frösön. En framtida anslutning till de norska flygfälten i Trondheim och Röros är också tänkbar.

Med den växande betydelse, som goda flygförbindelser tydligen får ur lokaliseringssynpunkt, för turismen och för befolkningen i övrigt, är förslaget både intressant och välgrundat. De områden som med framgång tänker satsa på svenska och utländska turister måste ha goda och snabba kommunikationer, så att kortast möjliga tid av ledigheten förbrukas i form av resor. Frågan om ett flygfält i Härjedalen håller på att utredas, och eftersom en nedläggning av bandelen Sveg—Hede diskuteras, är det för den delen av länet synnerligen betydelsefullt att en snabb upprustning av kommunikationerna sker, innan ett ev. nedläggningsbeslut fattas. Ur turist- och lokaliseringssynpunkt torde det också vara angeläget att flygfältsfrågan utredes beträffande norra och västra Jämtland.

Det är tillfredsställande att, enligt departementschefens uttalande, lokaliseringssöd i särskilda fall skall kunna utgå till turistanläggningar. Stora områden av vårt län, som sannolikt inte kan räkna med industrier, har däremot stora möjligheter att utveckla turistnäringen till en betydande stödnäring. För att lyckas med detta behövs givetvis i första hand tidsenliga turistanläggningar. Därutöver kommer exempelvis fritidsfisket in som en viktig detalj i sammanhanget. Omfattande undersökningar om de fiskerättsliga förhållandena över lantmäteriororganisationen är då nödvändiga för att klarlägga ägandeförhållandena och öppna fler vatten för allmänt fiske. Fortsatta inventeringar av de av kronans vatten som lämpligen kan frisläppas för kortfiske kräver en förstärkning av fiskevårdskonsulentorganisationen. Regeringen kommer i annat sammanhang att få ta ställning till en framställning från länsstyrelsen i Jämtlands län på denna punkt.

Detta är några av de detaljförslag, speciellt inriktade på Jämtlands län, som framförts av länsutredningen. Till detta kommer de mera allmängiltiga uttalanden som utredningen gjort i fråga om önskvärdheten av att rationaliseringen av jord- och skogsbruket påskyndas och att större enheter är nödvändiga, bl. a. inom skogsbruket för en fortsatt mekanisering och för att bättre löne- och anställningsvillkor skall kunna erbjudas skogsarbetarkåren. Sistnämnda frågor kommer dock att aktualiseras i andra sammanhang.

Det är riktigt, som departementschefen uttalar beträffande jämtlandsutredningen, att förslagen spänner över ett stort antal myndigheters och

flera olika departements verksamhetsområden. Vi har dock härövan sammanfattningsvis velat peka på några av de förslag, som enligt vår mening förtjänar fortsatt uppmärksamhet från statsmakternas sida. Tillsammans med de riktlinjer och förslag som aktualiseras i propositionen för norra stödområdet bör de utgöra en god grund för en aktiv lokaliseringspolitik.

Med hänvisning till vad som ovan anförts vill vi alltså föreslå, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att de synpunkter som i denna motion framförts med avseende på Jämtlands län måtte beaktas vid den fortsatta handläggningen av berörda frågor inom skilda departement.

Stockholm den 24 november 1964

Birger Nilsson

Svea Edin

Helge Lindström

Nr 1086

Av herr Nilsson i Tvärålund, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 185, angående riktlinjer för en aktiv lokaliseringspolitik m. m.

(Lika lydande med motion nr 885 i Första kammaren)

Stockholm den 24 november 1964

Jan-Ivan Nilsson